

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Horiscolii nefăcute nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INȘERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ar-
matorele Brașov de anulul:
în Viena: M. Dittes, *Verlag*
Schöler; Budai/Boza, A. Gombosi
Nachfolger; Anton Oppel; J.
Darmocher; în Budapesta: A. V.
Goldberg; E. Kisten Bernat; în
București: Agența Romă, Bu-
curești de Economie; în Ham-
burg: Karoys & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 st. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagină a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” ieșe în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
ADMINISTRAȚIUNEA PERIUDICĂ
administrațiunea, piața mare,
târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 40.

Brașov, Joi 20 Februarie (4 Martie)

1897.

Apetitul vine mâncând.

Am publicat în cele două nu-
mere din urmă tot, ce s'a adus ina-
inte în raportul Comitetului „Asso-
ciamiunii transilvane” privitor la pre-
tensiunea ministrului de interne, ca
se schimbă titlul Asociațiunii.
— Cestiune, ce este pusă la ordi-
nea zilei viitoare adunării generale
extra-ordinare.

Din toate espunerile raportului
resultă, cum am mai atins, că au
fost pe deplin întemeiate părerile,
ce ni-le-am dat mai înainte pe baza
unor informațiuni particulare, pre-
cum și că aceste informațiuni au fost
esacte.

Acuma, când cunoscem și ra-
portul Comitetului în toate amănun-
tele sale, și când acest raport se
află deja în mâinile tuturor membris-
lor Asociațiunii, se înțelege, că sun-
tem dispensați de-a mai recurge la
alte isvóre și putem să ne dăm pă-
rerea basată așa dicând numai pe
acte.

Adevărat, că Comitetul s'a mă-
rginit numai la reproducerea părți-
lor esențiale din rescripțiile ministe-
riale și din reprezentațiunile sale, și
acesta de sigur pentru a nu face
prea voluminos raportul și a ușura
astfel și tipărirea lui. Cu toate ace-
stea cele citate, mai verbal mai în
estras, sunt cu totul de-ajuns spre
a lămurii starea lucrului pe baza ac-
telor, ce se află în păstrarea Comi-
tetului.

Actele vorbesc așa d'er din ra-
port și vorbesc într'un limbajiu
atât de puternic și elocuent, încât
ar trebui ca cineva să fiă de-o hē-
bucia patentă, s'eu să fiă timpit în
simțul s'eu de pietate, de bunăcu-
viință și de dreptate, ca să nu vadă,
că pretensiunea ministrului, de-a se
schimba titlul Asociațiunii noastre,
este o adevărată monstruositate, o

ne mai pomenită sfruntare a drep-
tății și a echității și o vătămăre
barbară a simțului de pietate.

Se înțelege, că trebuie să lăsăm
în discuțiunea de față cu totul la o
parte cestiunea divergențelor, ce s'au
ivit față cu diferiții paragrafi din
proiectul de statute ale Asociațiunii,
care divergențe s'au putut
aplana într'un mod s'eu altul, și să
ne mărginim la cestiunea schimbării
titlului, capitala și singura diver-
gență, ce a rămas neaplanată în
pertractările dintre Comitet și gu-
vern.

Ce s'atinge de cestiunea din urmă
trebuie să relevăm înainte de toate
impresiunea, ce ni-a lăsat-o raportul
cu privire la procederea ministrului
de interne.

Nici-odată dicala francesă „ape-
titul vine mâncând” n'a fost mai
bine și mai nemerit aplicată, ca față
cu această procedere. Mai întâi mi-
nistrul pretinde numai modificarea
dispozițiunilor a doi paragrafi ai sta-
tutelor vechi, spre a-i pune în con-
sonanță cu împrejurările actuale de
stat. Câteva luni după aceea i se
presentă proiectul pentru modificarea
statutelor votat de adunarea gene-
rală din Blășiu și la 29 Decembrie
1895, răspundând la reprezentațiunea
comitetului Asociațiunii deja pe lângă
alte mai multe puncte, formulază o
pretenție de modificare cu totul nouă
și extra-ordinară. Ministrul se isbesce
adeacă de-odată de espresiunea „po-
porul român”, ce o găsesce în § 2 al
proiectului și care îl face să se lo-
vască și de titlul Asociațiunii, ce
conține asemenea cuvintele: „popor
român”. Va să dică numai ca din
întâmplare ministrul a aflat de-odată,
că titlul ar cuprinde o „espresiune
necorespunzătoare”, d'er și acesta de-
camdată numai privitor la cuvintele
„poporul român”.

Scim, că teoria de stat a d-lor

Banffy-Perczel nu admite aici esis-
tența altui popor, decât a celui ma-
ghiar, ér cât pentru Nemaghiari, pe
aceștia îi clasifică numai între in-
diviși „locuitori cu buze valahe, slo-
vace” etc. Pe baza acestei teorii,
ministrul Perczel a cerut să se ștergă
cuvintele „popor român” din titlul
Asociațiunii, d'er s'a mărginit la
această pretensiune și la finea anului
1895 încă nu i-a trecut prin gând
să dificulteze și adjectivul „transil-
vană” din titlul societății.

Comitetul răspunde în Maiu
1896, precum am văzut, remonstrând
în contra absurdei pretensiuni a mi-
nistrului și trei luni în urmă, la 2
Septembrie 1896, se pomenesce cu
un alt rescript ministerial, care de-
odată găsesce, că titlul, cum e de-
finit în paragraf 1, „nu coresponde
nici postulatelor de drept public,
nici raporturilor actuale” pentru
cuvântul „transilvană”. Cât pentru
cuvintele „poporul român” mi-
nistrul tace de astă-dată, arată însă,
cum ar crede el, că ar fi „corect”
titlul Asociațiunii, și în formularea
acesta el eliminază și cuvântul „tran-
silvană” și cuvintele „poporul ro-
mân”.

Comitetul remonstrază din nou
și după alte patru luni, în 6 Ianua-
rie 1897, ministrul ajunge până a
arunca cele mai grave suspiciuni în
fața Asociațiunii și a-i „ordona” chiar,
de a-și alege unul din cele două
titluri propuse de el, făcând presiune
specială pentru primirea lor printr'o
strașnică esortatiune „patriotică”.

Aici se încheie actele.

Nu-i așa, că într'un an și jumē-
tate apetitul ministrului de interne
a crescut într'un mod înspăimēn-
tător?

Acțiunea marilor puteri.

Acțiunea marilor puteri în ces-
tiunea cretană merge încet ca mel-

cul. Par' că puterile ar vrea și n'ar
vrea să pună capăt incurcăturilor.

Acțiunea avea să culmineze,
precum scim, în adresarea unei note
colective a reprezentanților puteril-
lor către guvernul grecesc precum
și către cel turcesc. Se anunțase, că
nota colectivă a fost deja predată
Greciei de ambasadorii din Atena.
Scirea nu s'a confirmat însă până
acum.

Nota încă n'a fost predată și
ceea ce se constată este numai, că
reprezentanții puterilor au stabilit
textul acestei note, pe care l'au pre-
sentat apoi guvernelor lor spre apro-
bare. Se mai asigură, că diferitele
cabinete pertractază acum cu scop
de-a stabili o armonie între nota ce
se va preda la Atena și aceea ce
se va preda în aceeași zi la Con-
stantinopole.

Trăgănarea acesta și contrađi-
cerile în espunerea cauzelor ei au
deșteptat nouē ingrijiri. Foile din
Berlin se ocupă mult de acesta,
unele vrënd a liniști publicul asu-
pra acțiunii puterilor, altele înfăți-
șând situația într'o lumină mai in-
grijitoare. „Nordd. allg. Ztg.” dice,
că ambasadorii puterilor au lăsat
în suspensio numai fixarea termenului,
până la care Grecia va fi provocată
să-și retragă trupele din Creta și au
făcut-o cu scop ca să pótă să se
adreseze cu toatele într'o notă co-
lectivă guvernului grecesc.

Nu așa v'ed lucrurile alte foi.
„National Ztg.” dice, că situația e
critică și că puterile nu sunt așa
unite cum spunea ministrul-preșe-
dinte Banffy în dieta unghurască.
Grecii vor fi încurajați prin acesta.
Diarul „Post” constată, că stările
în Creta iau un caracter tot mai
amenințător și că cruđimile Creștini-
lor contra Turcilor nu justifică filo-he-
lenismul, cu care se demonstrează
în diferite state. „Hamburg. Corresp.”

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Camille Renouard.

Din expedițiunea lui Napoleon în Egipt de Stolle
Trad. de T. d. C.

Abia se începură pregătirile pentru
expedițiunea cea mare în Egipt și o mul-
țime de tineri dela școlile inalte ale Pari-
sului, entusiasmați de gloria lui Napoleon
și mărirea patriei, alergau cu grămada sub
stindardele lui gloriose, înrolându-se ca vo-
luntari. Același entusiasm îl frământa și pe
tinerul orfan student în drept, Camille Re-
nouard. D'er lipsa îi punea tinerului o pe-
decă invincibilă; apoi avea încă a învinge
și pedecile ce i-le punea în cale tutorul
s'eu, d-l de Montreuil din St. Maurice. O inimă
înfiăcărată de simțul adevăratei iubiri de
patriă învinge însă toate. Decis, părăsi Ca-
mille Parisul și se duce la tutorul s'eu, spre
a-i solicita ajutorul și anume cerënd, ca
să-i pună la dispozițiune rămasul după pă-
rinții săi.

Care nu-i f'u mirarea însă, când pe
lângă totă insistința sa, arătând că voiesce
a intra ca voluntar în suita generalului
Cleber, d-l de Montreuil îl respinse cu totă

hotărirea, arătându-i că puțină avere, ce o
mai poseda, e destinată pentru finirea stu-
diilor sale în drepturi. Ér' decât Camille va
mai stărui pe lângă această idee, d'ensul își
va pretinde și speșele de întreținere, adu-
cându-i aminte, că până la statea de 15 ani
l'a întreținut cu mijlocele sale proprii.

Desilusionat părăsi Camille sala de
audiență, și se retrase în parcul castelului.
Aci în singurătate își d'edă curs liber du-
rerei sale, și toate evenimentele copilăriei
ii treceau prin minte ca dulci amintiri. Ce
deosebire între atunci și acum! Cât de li-
ber putea atunci să-și dea la ivelă simțē-
mintele inimei sale fericite, atunci nimeni,
nimeni, nu-l împedea în dorințele sale,
nici chiar d-șora Clementina de Montreuil,
cu care petrecuse atâtea momente fericite,
ale căror urme și astăzi sunt legate de
inima sa prin cele mai vii simțeminte de
iubire. Numai d-l de Montreuil e atât de
neînțurător, atât de brusc, nimicind în pu-
ține cuvinte toate planurile sale pentru un
viitor fericit. Obosit de durerea sa suflē-
tască, când totă feroiirea i-se părea perdută,
amărit de naufragiul ce-l suferiseră speran-
țele sale, adoră. În somnii s'eu Clemen-
tina, ca un ânger păzitor îi alina suferin-

tele, îl încuragiază la fapte eroice, și cu o
sărutare îl trimite la luptă pentru gloria
patriei sale.

Pe când Camille dormita legănat în
cele mai ademenitoare visuri, un băiat de o
frumșeță femeiască ademenitoare, cu un păr
negru buclat să apropiă de el, îl privi lung
cu un suris plin de iubire și depunënd o
sărutare pe fruntea lui îi aședă în mâna-i
întinsă un plic. Il privi din nou cu iubire
ardătoare, apoi dispărū fără șgomot în tufis.

Când se deșteptă Camille, nu puțin
fū surprins la vederea acestui plic, a cărui
adresă i suna lui. Cu mare nedumerire îl
desfăcu. Plicul cuprindea în sine un mau-
dat asupra sumei de 5000 franci depuși la
o bancă din Toulon, și următoarele șire mis-
terioase:

„Primesce acesta sumă ca ajutor pen-
tru expediția. Folosesc-te de ea cum vei
voi. Asupra ei n'are nimeni nici un drept
fără numai d-ta. Acesta e rugarea, pe lângă
care să subscrie. Trimițetorul”.

Surprins și încântat de acest ajutor
neșteptat Camille părăsi parcul intrând
ărăși în castel.

Aci întâlu pe domnul de Montreuil
cu cavalerul Lacoste, cufundați într'o con-

troveră animată, pe care o schimbă în-
dată ce Camille intră în salon.

„Iată — un exemplu frapant”, — dise
d-l de Montreuil, „cum pregătirile enorme
a înfiăcărat într'egă junime a Franceiei! Țin
de mare fericire pentru acest orfan împe-
jurarea, că averea nu-i permite a să înrola
ca voluntar în această expediție. Prin acesta
și-ar periclita nu numai viitorul asigurat
prin atâtea sirguintă și atâtea cheltueli, ba
și-ar putea afla chiar totala sa nefericire”.

Lacoste nu împărtașa aceste vederi;
din contră, prin o desoriere aventată, plină
de iubire de patrie, întretesută cu simțē-
minte și speranțe de adevărat eroism pa-
triotic, într'un viitor fericit și plin de fapte
gloriose inferbentând tot mai mult inima
caldă și viă a junelui înfiăcărat, credea în
suocul unei cariere nu numai frumoșe,
d'er și folositoare.

Cu toate că Lacoste sprijinea propusul
junelui Camille, totuși cuvintele lui insu-
flețitoare nu-i căștigă nici o încredere.
Era și de prevăzut. Camille era un tiner
înfiăcărat de idei republicane, pe când La-
coste, un roialist încarnat. Conversația lor
fū însă intreruptă prin visita d-șorei Cle-
mentina de Montreuil, care deși nu price-

vrea să scie chiar, că nici n'a fost vorbă de-o notă colectivă, ci numai de note identice ale ambasadorilor din Atena către guvernul grecesc. Și erau foile din Paris negă, că în nota, a căreia text, se dice, s'a redactat de ambasadorul frances Bourée s'ar fi pus Greciei un termen de 4 zile pentru retragerea trupelor sale din Creta.

Despre viitorul atitudine a Greciei și a Porții față cu propunerile și cererile puterilor nu se scie încă nimic. Temerile însă pentru viitorul dezvoltare a lucrurilor sunt destul de vii. La ambasada grecască din Paris se asigură, că situațiunea e pentru moment atât de încordată încât nu se poate preface nimic. In cercurile diplomatice din Paris se crede, că Grecia așteaptă un pas coercitiv al puterilor înainte de a-și retrage măcar un soldat din Creta.

Ori cum ar fi, situația n'a pierdut nimic din caracterul ei îngrijitor, pe care nu i-l poate lua nici împrejurarea, că plecarea Impăratului Francisc Iosif este privită în cercurile din Berlin ca un moment liniștitor.

O serbare în Vatican.

In ziua de 1 Martie aniversarea încoronării Papei, Sanctitatea Sa a primit în mod solemn pe cardinali, episcopi și prelați. Răspunzând la o adresă ce a cetit-o cardinalul decanilor, Papa a făcut o parafrază a Enciclicei sale din Iunie anul trecut asupra unității bisericilor. Papa dice, că deși întreprinderea este grea, Dumnezeu va binecuvânta stăruințele și va asculta rugățile unanime. Simțământul fraternității popoarelor, care mai viu ca în secolii trecuți, va favoriza ca ajutorul lui Dumnezeu unitatea credinței. De aceste intențiuni a fost condusă deciziunea sa privitoare la ordinațiunile anglicane, care a fost dictată de neînfrânta datoriă, și tot așa și opera concordiei în Franca, care pune urmărirea intereselor spirituale peste certele politice. Mulți i-au ajutat Sanctității Sale, dăr dăca concordia ar fi deplină, Franca și biserica ar trage din această mare folos. In fine Papa vorbi de legăturile tari ale creștinismului cu arta din indiciul restabilirii clădirii departamentului Borgia din Vatican.

Imormântarea prințului Dim. Ghica.

Incă de la orele 1 și jum. trotuarele sunt înțesate de lume. Cu cât se apropie de șosea, cu atât imbulzeala este mai mare. Trăsurile merg la pas, una după alta. Pe tot parcursul — de la palat până la șosea — felinarele sunt aprinse și înfășurate cu crep negru.

pea nimic din convorbirile politice, ale acestor trei bărbați, totuși cu iubire virgină, aproba într-o toate simțămintele înfocate ale junelui student, pentru care avea și simpatii sincere, pe care în momente de indiscrețiune le și da pe față.

Acestea nu rămăseră neobservate de cavalerul Lacoste. In inima lui se născu gelosia, privind în Camille pe adversarul periculos al planurilor sale de căsătorie. De aci încolo sprigini cu mai mult foc intențiunile lui Camille, cugetând că pe această cale, în mod onest sau neonest, îl va delătura din drumul său.

Lacoste era nepotul unui juvelier de pe timpul lui Ludovic al XIV-lea. Era un agent secret al familiei Bourbon, lucrând în ascuns cu d-l de Montreuil și cu alte notabilități pentru ridicarea lui Ludovic al XVIII-lea pe tronul Franței. — El încă era angajat în această expedițiune ca oficer de marină. Pentru succesul planului lor politic roialității decretaseră nimicirea flotei republicane cu ajutorul marinei engleze, făcându-l pe Napoleon imposibil înaintea poporului, și astfel cu un plan puțin patriotic, nimicind gloria armelor franceze să

La șosea, de ambele laturi, până la primul rond, sunt înșirate școlile. De la primul rond, gard de soldați până la locuința defunctului. La porța vilei Ghica, prefectul de poliție, d. Căton Leoca, primesc lumea, care sosese.

In salonul de la rez-de-chaussée, transformat în cameră mortuară, e depus corpul bătrânului președinte al senatului.

Patru gendarmi în mare ținută cu coifurile pe cap, fac garda. E mare greutate să poți străbate. Insuși miniștrii abia își pot găsi un loc în sală.

La orele 2 sosese principesa Maria și prințul Ferdinand în landon. Tota lumea se descopere, miniștrii îi întâmpină la scară. După ce părăsirea princiarei prezintă condolențe familiei Ghica, căreia îi exprimă regretul său pentru cruda pierdere ce a încercat, — se începe serviciul religios. Mitropolitul Iosif Gheorghian oficiază în persoană, încungiurat de înaltul cler. Altețela Lor iau loc în capătul opus al salonului. In jurul Lor se află familia prințului, miniștrii, președintele cu biurul Camerei și al Senatului, corpul diplomatic. Corul de la „Domnița Bălașa“ intonează cântările obișnuite în asemenea împrejurări.

Numărul corónelor depuse este foarte mare. Am remarcat: coróna familiei regale, a Camerei și Senatului, a diferitelor ministere, a primăriei capitalei, a prefecturii de Ilfov, a primăriei din Sinaia cu inscripția „Inmormântarea sa“, a locuitorilor comunei Sinaia, a eforiei spitalelor civile, a Crucii Roșii, a societății „Dacia-România“ a „Naționalei“, a direcției C. F. R., a familiei, etc. etc. Sunt peste 250 de coróna, dintre care unele sunt splendide. Două dricuri, așezate înaintea porții de intrare, sunt încărcate. Alte coróna se află depuse în curte.

După terminarea serviciului religios, s'au ținut discursuri de către d-nii Tache Ghiani, P. S. Aurelian, Dim. Sturdza și G. Gr. Cantacuzino.

In urmă siorul a fost ridicat pe brațe și transportat la carul funebru, tras de 8 cai.

Cortegiul pornese la orele 2 1/2, în următoarea ordine în sunetul muzicilor militare: Un escadron de Gendarmi călări. Înaltul cler. Corul mitropolitan. Decorațiile, pe perne, purtate fi-care de câte un maior, asistat de doi căpitani cu săbiile scose. Carul cu coróna. Carul funebru. (Coróna carului funebru erau ținute de către: doi vice-președinți ai Senatului; președintele Adunării deputaților; președintele consiliului de miniștri; eforii spitalelor civile; primul președinte al înaltei Curți de casație; președintele înaltei Curți de compturi). Familia. D-nii miniștri. Biurourile Corpurilor legiuitorie, împreună cu d-nii senatori și deputați. Casa civilă și militară a M. S. Regelui. Autoritățile judecătorești și administrative. Oficerii superiori din garnisonă. Invitații. A doua muzică militară. Trăsurile familiei. Trăsura regală. O brigadă, cuprindând câte trele armele, sub comanda d-lui general Vasiliu-Năsturel. Colóna se închide cu al doilea escadron de gendarmi călări.

Pe stratele pe unde trece cortegiul felinarele, acoperite cu crep negru, sunt aprinse în semn de dolie, er clopotele tuturor bisericilor spintecă aerul cu sunetul lor jalnic.

înalte din nou tronul Bourbonilor pe ruinele țerei. Am anticipat acest desastru ce avea să lovească marina franceză ca astfel ușor să se potă cunoșca, caracterul barbar lipsit de ori-ce simțământ nobil al cavalerului Lacoste, ca cu stăt mai ușor să cunoșcem poziția neastă a tinerului Camille pe care Lacoste, ar fi voit cu ori-ce preț să-l aibă sub voința sa săibatică.

Geniul său bun îl scăpă însă pe tinerul student de protecția acestui diavol blăstămat.

Căci, deși uneori îl credea de protector sincer, totuși nu simția o înclinare, sinceră față de acest om, a cărei purtare de multe ori îi se părea suspectă. In această credință, se întări mai târziu, când ceru cu insistență dela renumitul general Cleber ca să-l primască în suita sa, manifestându-și neîncrederea în cavalerul Lacoste.

Generalul îi răspunse: „Ai dreptate, omul acesta este plin de intrigă. Nici trei sous nu dau pe caracterul său republican. Să bage însă bine de seamă, că la cea mai mică bănuelă de trădare, îlucid fără nici o remuscare!“

Camille făcea acum parte din suita

Cortegiul ajunge la cimitirul Bellu la orele 5. Când siorul e coborât în mormânt, o baterie de artilerie a tras trei salve.

SCIRILE PILEI.

— 19 Februarie.

Adunarea extra-ordinară a Asociațiunii.

Din mai multe părți primim scirea, că membrii Asociațiunii țin consultațiuni cu privire la reprezentarea lor la viitorul adunare generală extra-ordinară. La noi în Brașov însă până acuma nu s'a făcut nici un pas în privința acesteia. Despărțământul pare că a recăzut în letargia de mai înainte. Cum se ne explicăm acest lucru? Ori dora comitetul Despărțământului nostru noi în fața unei adunări importante, ca cea dela 10 Martie, nu se crede dator a da un semn de viață? —

Foile din Sibiu publică un avis pentru cei ce voesc să ia parte la adunarea generală extra-ordinară a Asociațiunii, spunând, că pentru cuartiere în hotelurile din Sibiu său la particulari să se adreseze la D-l Dr. Elie Cristea, secretar consistorial. Nu înțelegem niciodată, de ce acest avis se publică nu mai în foile din Sibiu. Noi am crede, că membrii Asociațiunii de pretutindeni au interes de-a sui, unde se se potă adresa pentru cuartiere.

Aniversarea de 86 de ani a Papei.

Er, in 2 Martie st. n., și-a serbat Papa Leo XIII (Ioachim Pecci) aniversarea de 86 de ani a născerii sale. S'a născut in 20 Martie 1810 și a fost ales ca Papă in 20 Februarie 1878, intruniud 44 voturi din 62.

Nou proces politic.

„Tribuna“ îi se scrie din Deva, că pe ziua de 1 Martie n. c. au fost citați înaintea tribunalului de-acolo șese locuitori români din Dobra, acușați pentru „agitatiă“ in contra Maghiarilor din cauză, că au cântat „doiza lui Lucașiu“. Resultatul pertractării acestui proces încă nu-l cunoșcem.

T. Burada arestat in Galiția.

Diarul polon „Galycyany“, ce apare in Lemberg, scrie următoarele despre arestarea d-lui Teodor Burada, cunoscutul etnograf din Iași, într'un orașel din Galiția: „Archeologul și etnograf Teodor Burada cetind într'o scriere a învățatului polon A. Petrușevici, că in satul Lubicia, in apropiere de Rawa-Rusca, se găsea odinioară o colonie românească și interesându-se despre această, a voit să cerceteze de urmele acestei colonii. Sosit in luna Noemvre, 1896, in Lemberg, d-l Burada a luat cu densusul pe psaltul bisericeii ortodoxe din orașul nostru, in calitate de talmaciu, și a plecat cu el in Rawa-Rusca. Deja in Lemberg poliția îl privighes. In orașelul Jolwiev, d-l Burada era urmărit de un agent, căruia i-se părea suspect, că un străin examinază mănăstirile de acolo. In Rawa-Rusca, etnografu român a fost arestat și închis in

temniță. Telegrafându-se din această localitate autorităților polițienești din Lemberg, acestea au căutat să ia informațiuni dela preotul O. Vorobchevici, pe cunoscința căruia se resămsu deposițiunile d-lui Burada. Numai după 24 de ore, învățatorul român a fost pus in libertate. Diarul „Galycyany“, făcând această expunere, o însoțesce cu protestările sale contra ilegalei arestări a căreia victimă a fost d-l Teodor Burada.

Urcarea dărei pentru zahar.

Viena se telegrafază, că guvernul austriac va prezenta noului parlament un proiect de lege, prin care darea pentru zahar se va urca dela 13 fl. la 17 fl. de maza metrică. Se asigură, că același lucru va face și guvernul unguresc, căci înțelegerea între ambele guverne e deja stabilită. Numai un an este, de când guvernul a urcat darea dela 11 la 13 fl. de maza metrică cu scopul, ca să potă face mai mari concesiuni fabricelor la esportarea zaharului în străinătate. Incă atunci urcarea această a dărei, care in fond nu urmăresce alt scop decât îmbogățirea fabricelor de zahar pe contul publicului consumator, a întâmpinat opoziția in dieta dela Pesta. Dăr acum, când după un timp așa de scurt se tractează de-o nouă urcare și încă atât de considerabilă?

Servicii de curier.

Pe timpul cât va petrece Impăratul Francisc Iosif in Cap-St.-Martin se va introduce între palatul din Viena și Cap-St.-Martin un serviciu regulat de curier. Primul curier a plecat er dimineața din Viena. Pentru comunicarea mai grabnică s'au orânduit ca pe curierul ce merge din Viena să-l întâmpine la graniță un alt curier, care vine din Cap-St.-Martin. Acesta va lua in primire dela curierul din Viena scrisorile și actele pentru Impăratul, ce se vor afla închise într'un portofoliu. Totodată va preda curierului vienez tot într'un portofoliu închis, scrisorile și actele resolve de Majestatea Sa.

Regele sârbesc in Sofia.

Regele Alecsandru al Serbiei a plecat Duminecă seara la Sofia pentru a reîntorce visita principelui bulgar. Luna la 11 ore a. m. el a sosit in Sofia cu tren separat. La gară a fost întâmpinat de principele Ferdinand, de miniștrii și de șefii autorităților civile; aci Metropolitul din Sofia i-a dat binecuvântarea, er primarul din Sofia i-a oferit pâne și sare. Regele s'a urcat apoi in trăsura principelui și împreună cu acesta a plecat apoi in oraș, care era frumos împodobit, casele decorate pe strade lume multă, aclamând entusiast pe Regele ôspe. In această călătorie a sa, Regele sârbesc este însoțit de ministrul său președinte Simici și de ministrul de finanțe Vuici.

Asentările la Brașov s'au început.

Er și alaltăieri s'au găsit apți

renumitul admiral al flotei Angliei, care numai cu o zi înainte părăsise Alecsandria, să-l surprindă pe neașteptate, făcându-i debarcarea imposibilă.

Abia debarcaseră Generalul Cleber cu 1000 ostași, Menon cu 2500 și Bon cu 1500, lipsind cu totul cavaleria și artileria și merle comandant și comandă atacul asupra Alecsandriei, lăsând ordin, ca îndată ce trupele celelalte vor debarca, să se pună în marș în urma lui.

Acestă mână de omeni să puse în mișcare, formând trei colóna.

Era in revărsatul zorilor, cam la 2 1/2 ore dimineața. Napoleon voia a surprinde pe dușman prin o cutezanță aproape estrema. Avantposturile ajunseră aproape de întăriturile Alecsandriei; vre-o câte-va salve de pușcă dădură signalul acestei zile mărețe. Aripa dreaptă forma armata generalului Bon, in cea stângă se află Menon, er centrul era designat generalului Cleber, unde junele Camille urma pas de pas pe generalul său in fruntea vitejilor ostași.

Signalul de asalt să dădu, și eroii sburau spre mării cetăți cu dorul unei învingeri strălucite, esclamând „Vive Bona-

generalului Cleber. Inima lui învăpăiată de glorie și triumfuri, simțămintele sale curate și entusiaste, pe cari o minte juvenilă abia le scia cumpăta, își aflară in protecțiunea celui mai renumit și probat general un scut puternic, chiar și in cele mai extreme cazuri. Generalul Cleber era convins de virtutea și capabilitatea acestui tiner, de aceea nu încetă in tot decursul expedițiunii, a-l informa pe deplin asupra tehnicei militare, agerindu-i mintea, învăpăindu-i sufletul, sfătuindu-l asupra celor mai minuțioase împrejurări, ca și un părinte înțelept, ce din forțele juvenile a fiului său vrea să culgă råde folositoare.

Era in 1 Iulie, când expediția atinse cóstele Africeii. Nu se vedea decât numai un pustiu întins, in care pacea morței își așezăre lăcașul. Se vedea totuși într'o depărtare învăluită in neguri monumentele seculare ale unei cetăți mari. Era Alecsandria.

La sfatul consulului frances din Alecsandria, Napoleon, cu totă opunerea violentă a unui uragau teribil demandă debarcarea trupelor. Motivul acestei debarcări repentine fu temerea, că nu cumva Nelson,

pentru serviciul militar din clasa primă 73, din a doua 33. Astăzi se asază încă tot cei din localitate, mâne vor veni la rând cei de la sate, poimâne cei din Săcele.

Angelo de Gubernatis, învățatul profesor italian, care acum se află la Belgrad, va sosi, pe la finele săptămânii, în București spre a studia de aproape cestiunea națională. D-l Gubernatis, e cum soim, amicul cauzei Românilor asupriți.

Sunt periculoase rațele lui Röntgen? S'a întâmplat, că un inginer, care a făcut experimente cu rațele lui Röntgen, a căpătat epindere de piele, ér unui om i-a căpătat pèrul capului. De aci s'a conchis în cercurile medicale, că rațele lui Röntgen pot să aibă o influință periculoasă asupra corpului omenesc. Acum însă profesorul Dr. Benedict publică într'o foia medicală din Viena un articol, în care dovedește, că aplicarea rațelor lui Röntgen nu pot avé nici o influință păgubitoare asupra sănătății omului. Spune, că mai multe experimente ca el n'a făcut nimenea cu rațele lui Röntgen, dér cu toate acestea în urma experimentelor sale nu 'i s'a întâmplat nimănui nici cel mai mic inconvenient. E posibil, țiece Dr. Benedict, ca cineva să se capete aprindere de piele, decât în decurs de câte-va săptămâni și cu órale întregi s'a supus experimentelor, dér acesta nu este a se atribui rațelor-Röntgen, ci curentului electric al sticlei, care pîrjolesce pielea în mod destul de simțit. Dér acum și acest pericol s'a delăturat, căci s'a aflat un aparat, care slujesc și face nesimțit efectul electricității. Ce privește cădere pèrului, asta se pòte întâmpla numai decât cineva stă forțe de multe-ori și timp îndelungat sub influința rațelor, dér și atunci numai decât pèrul are rădăcinii forțe slabe, așa că și de altfel ar fi căpătat în scurt timp.

Anunț funebral confiscat. În Trebitsch (Austria) a murit zilele trecute o calfă de prăvăliă, amicii lui au lăsat să se tipărească anunțuri funebrele, în care au arătat meritele lui ca socialist. Autoritățile austriace au confiscat din cauza acesta anunțurile, stergând punctele „agitătoare“. Pe nouăle anunțuri, ce s'au tipărit, după legile austriace a trebuit să se tipărească: „a doua edițiune în urma confiscării“.

Institutul Pasteur. În institutul Pasteur din Pesta au fost internați dela 15 Februarie până la 1 Martie 45 bolnavi și tot în timpul acesta au fost vindecați 75. În anul acesta până acum au fost internați 268 bolnavi și dela deschiderea institutului 6837.

In cestiunea convertirii dela Șieul mare.

Am reprodus zilele acestea dureroasă scire, că un număr mare de

parte!“ Generalul Cleber lovit de petri, cade dimpreună cu stindardul regimentului său.

Grenadirii surprinși de acest eveniment neașteptat, începură a să clătina, când Camille prin o plòie de glònte ridicând stindardul, strigă cu o voce puternică: „Grenadirilor, după mine! Să răsbunăm pe generalul nostru!“... și în același moment să urcă pe zid, uoise doi Arabi, cari-i oprea drumul și implantă stindardul tricolar pe muni Alexandriei.

Soldații entuziasmați de acest curagiu și succes eroic, îl urmară vitejesc prin plòie de glònte și cuprinsură această parte a cetății în aclamări însuflețite: „Trăescă republica! Trăescă Bonaparte!“

Ce fericire, ce mângâiere pentru sufletul lui Camille! deși corpul îi era ciuruit de vre-o 7 răni grave. Dér ce are a face durerea, față de o glorie de mult visată, soșită așa pe neașteptate!... El a cunoscut gravitatea situației și el, el numai singur a salvat'o, prin curagiul său neînfrânt și prin entuziasmul său facioresc.

(Va urma.)

Români din Șieul mare au trecut la biserica ungurescă romano-catolică. Foile unguresci saltau de bucurie, căci diceau, că această convertire este o învingere a maghiarismului. Din norocire însă, bucuria li-a fost de puțină durată, căci étă ce ne împărtășește D-l protopop *Maneguișu* din Tèrgul-Mureșului în urma dorinței exprimate de noi cu ocașiunea când am reprodus acea scire:

Tèrgul-Mureșului, 18 Faur v. 1897.

Stim. D-le Redactor! În vederea notiței ce ați luat în Nr. 26 din a. c. al prețuitei noastre „Gazete“ despre regretabilul cas din Șieul mare, protopresbiteratul gr. or. rom. al Bistriței, unde s'a făcut o trecere în massă a Românilor noștri la confesiunea rom. catolică, — dóră ca cel mai competent pentru moment, Vê dau următoarele lămuriri:

Prin decretul Consistorial Nr. 468 a. c., primit în zilele aceste, am fost emis la fața locului în calitate de comisar Consistorial spre a căuta după cauzele rēului și a încerca delăturarea lor și sanarea lucrurilor. După actele, ce mi-s'au pus la dispoziție, esacerbațiunea primă între credincioșii noștri s'a născut din bănușele lor asupra epitropiei bisericești pentru neacurata administrare a averii bisericești, mai ales în timpul din urmă, când se încep edificarea bisericești cu colectări, repartiții etc., prin urmare când se trata de venite mari și de spese mari. În atari casuri poporul de regulă e predispus pentru bănușeli și numai cea mai perfectă gospodăria, cea mai punctuoasă administrație, mereu consultată cu poporul în mod cruțător și conciliant, — pòte constitui un antidot contra atăror bănușeli fundate, ori nefundate. Acesta este un rezultat al experiențelor, pe care conducătorii poporului pururea ar trebui să l aibă în vedere.

Durere, în cazul nostru nu s'a avut în vedere, — și esacerbațiunea crescând, firesc s'au aflat îndată ademenitori, cari pescuesc în turbure; și cu poveștele acestora nemulțumirea a isbucnit în regretabila ruptură, de carea vorbim.

De fapt rațiociniile bisericești din Șieul mare nu erau revêdate și aprobate de forul superior pe șese ani de zile. Acesta, adeocă faptul, că singuraticile comune rămân cu anii în restanță cu rațiocinarea, este altcum un rău general în archidieceșă și provine, după convingerile și experiența mea, nu atât din lipsa de disciplină ori din vina organismului greoi, care și ele lasă mult de dorit, cât mai mult din felul de rațiocinare de tot complicat și greu pentru micile case parohiale.

O urmare a acestui neajuns sunt nenumeratele restanțe, în sute de comune, pe câte mai mulți și chiar pe decii de ani. De regulă se transpun apoi după multe peripeții rațiociniile pe atâți ani cu toptanul spre revisiune și se revêd... Dér, ce noimă mai are atunci revisiunea, când epitropul manipulant, comitetul administrant etc. a ieșit din funcțiune, a sêrăcit, a murit ș. a.?!...

Revenind la obiect constat, că nu am voit a Vê aduce lămuriri în cauză mai înainte, de a fi eșit la fața locului spre a puté cunoșce cauza perfect; odată pentru-că nu voiam să prejudec lucrului și eventual să-i stric succesul, — altă-dată pentru-că, și voind, nu v'ăși fi putat da o lămurire în deplină cunoștință a cauzei și adeocă nu numai din acte, ci și de pe realitate.

Acum însă, după-ce în zilele de 15, 16 și 17 Faur a. c. am lucrat la fața locului, Vê pot raporta cu multă satisfacțiune, că deși am aflat comuna într'o nedescriptibilă fêrbere — în urma măsurilor prealabile, ce luasem pe un cerc estins și dând deplină satisfacțiune legii, de fapt adêno vătămăte și gravamineli juste ale poporațiunii esacerbate, — 'mi-a succés a restabili ordinea în parohie și pacea între credincioșii noștri, pe cari ambele nu fără cauză le cred durabile. Tot asemenea mi-a succés a reconcerti aproape pe toate cele 89 su-

lete trecute la confesiunea rom. catolică, mai rămânând pe lângă propusul lor numai 7 indiviți mai îndârjiți și nici aceștia de voiă, ci numai de frica unor obligamente, ce luase cu ocașiunea trecerii lor, de frica speselor și a amendelor, cu cari sunt amenințați.

De fapt celor trecuți li-se ceruse un fel de jurământ, diverse reversale etc., li-se instalase preot, li-se dăduse capelă, altar, olopot etc., li-se servise mai multe liturghii, un cas de înmormântare, îi ominecase etc. etc.

De-altmintrelea întrégă trecerea, cu esecțiunea numai a 4 persoane, cari o făcuse în regulă, nu era legală; deocă-ocă poporul la însinuarea trecerii se prezentase în massă și în numele tuturor de-odată făcuse recerța declarațiune numai cei patru, — și tot asemenea partea cea mai mare dintre trecuți, mai ales femei, copii, junii etc. nu se prezentase nici-oând parochului rom. cath. din Teaca, ci acesta — regretabil și caracteristic — i-a primit ca pe ai săi numai pe „spusele“ matadorilor. De aceea reconvertirea acestora s'a făcut în modul, că prezentându-se fiă-ocă singuratec, a dat la protocol declarațiunea, că, neinsinuându-se el la parochul străin nu se consideră trecut la confesiunea lui, ci rămâne în religia sa strămoșească, care declarațiune apoi fiă-care a subscris'o singuratec și numai pe aceia dintre dênșii i-au îndrumat la reinsinuare, cari făcuse și însinuarea.

În fine imi țin de datorință plăcută a aminti și aici, că între mai mulți bărbați, pe cari îi angajasem în ajutorul meu la asta grea misiune, între cari d-l protopresbiter tractual ș. a., mi-a dat un ajutor eficece vrednicul preot dela institutul corecțional din Aiud, d-l Ion Rus, care fiindu-mi cunoscut, ca fost paroch în tractul meu, nu și-a pregetat a urma chiamării mele întru ajutor, a face lunga călătorie, spese etc., ci aducând această jertfă pentru cauză și pentru mine, cu tratamentul său fin și înțelept între popor, cu tenacitate-i și blândele-i cuvinte a contribuit forțe mult la succésul obținut.

Nicolau Maneguișu,
prot.

Literatură.

A apărut *România Musicală* an. VIII Nr. 4 din 15 Febr. v., revista-artistică-literară. Director: C. M. Cordoneanu, redactor literar: Iulius Rosca cu următorul sumar: Importanța muziceii în școlă de C. M. Cordoneanu. — Cronica teatrală, de V. Grigorescu-Elvir. — Corespondențe: Viena de K. — Seratele noastre. — Cea d'întăiu Operă (1855); după H. Berlioz — Corurile de plagari, de I. — Despre educație, de Informat. — Copiii veseli, versuri, de V. Grigorescu-Elvir. — Periodicele artistice, de I. D. — De peste Carpați, de M. — Sciri scurte: Din Străinătate; Din Țară. — Diverse. — Bibliografie. — Erată.

Foia Pedagogică, noul organ pedagogic din Sibiu, a cărui redactor e d-l Dr. D. P. Baroian a apărut Nr. 4 an I. cu următorul cuprins:

Formarea caracterului în școlă, de Dr. P. Șpan. — Gimnasiile noastre române în societatea pedagogică maghiară, de G. Pietos. — Din literatura școlară, de D. Comșa. — Informațiuni. — Felurimi.

Acest organ apare la 1 și 15 a fiă-cărei lună. Abonamentul: 1 an 3 fl.; 1/2 an 1-50 or. Pentru România pe an 10 lei Abonamentele se pot face la administrația „Tipografeii archidieceșane“.

— **Învățământul primar** anul III Nr. 2. Revistă pentru școlă și familiă apare odată pe lună sumarul: 1) Nicolae Bălăcescu, (urmare) de G. D. Soraba 2) Psihologia socială, de Al. Bărsan. 3) Educația națională, de I. G. Sfințescu. 4) Școlă dela Mislea, de G. B. Văncu. 5) Folosirea cuvintelor, de B. 6) Asupra Gramaticii: Greul în starea primordială a omului de G.

N. Costescu, 7) Școlile din Franța, de N. Nicolaescu, 8) Caetul de onore, de St. Ne-gulescu 9) Lecțiuni practice: a) Noțiuni asupra sferii, de G. Nicolau b) Albinița (cântare) de P. Rădulescu. 10) Schitul Buna, de I. G. Saru. 11) Dela Ateneu, de I. G. Sfințescu. 12) Sciri școlare. 13) Poșta Redacției. 14) Bibliografie. Redacția și Administrația: Strada Isvorul Nr. 73 în București.

În Tipografia archidieceșană din Sibiu a apărut: „Curs practic de limba maghiară pentru școlile populare române, întocmit pe baza noului plan ministerial de învățământ și a planurilor noastre profesionale, de *Ion Darius*, cu concursul mai multor bărbați de școlă“. Partea I, pentru an. I și II de școlă. Editura autorului. — În comisiune la librăria archidieceșană din Sibiu. Prețul 16 cr.

DIVERSE.

O locuință din epoca de pètră. În apropiere de Portland un ocnar a descoperit între nisele muniș o suterană, în care a putut intra trecând priur'un coridor lung. Coridorul era închis cu o ușă de pètră. Omul curios a intrat în coridor și după ce a înaintat ca la 10 metri înăuntru, a ajuns într'o scorbură spațioasă, care se vedea, că órecând a servit ca locuință pentru ómeni. În scorbură s'au aflat diferite rechisite de bucătărie, vase, pahară etc. Pe vase se află nisele deseme de animale bine reușite. Pe pèrteții locuinței se află o mulțime de semne nedescifrabile. Obiectele aflate au fost duse într'un institut arheologic din America.

Lumina lunii și a stelelor. Căpitanul Abney cu ajutorul fotografiei a măsurat lumina lunii și a stelelor, comparându-le cu rațele uzei lumini de rând. Intensitatea luminei lunii în timpul iernei, după datele căpitanului Abney corêspunde intensității a 0.308 lumini în depărtare de o urmă. ér intensitatea luminei stelelor corêspunde intensității a 0.0015 lumini tot la o depărtare de o urmă.

Una pentru alta. Pe timpul când generalul de Wahl era guvernatorul orașului Kiew, îl cercetă într'o și o femeie veduvă sêracă, soția unui fost amplioat de poliție din acel oraș. Sermana femeie de mai multe-ori se duse la căpitanul de poliție ca să cêră pensiunea, ce trebuia s'o capete după bărbatul ei, dér tot-dêuna a fost dată pe ușă afară. În cele din urmă biata veduvă se decise să mêrgă la guvernorul orașului, ca să-i spună în persoană necazul ei. — „Poftesc șed și scrie pe hârtiă necazul ce-l ai“, țise generalul după ce îl ascultă rugarea. Tremurând femeia luă loc la masă și scrise cele ce-i dicta generalul. După-oc petițiunea fu gata, generalul țise femeii. „Așa! Acum scrie adresa pe petiție și așteptă puțin în odaia laterală.“ — După câte-va minute femeia fu chiamată érași de general; acesta îi dete scrisoarea sigilată țicându-i: „Să dai scrisoarea acesta căpitanului de poliție d-ta însă să n'o desfaci și îndată ce vei căpeta răspuns, vino érași la mine!“ Pe la sfîrșitul acelei săptămâni femeia se prezentă din nou la generalul de Wahl, dér de astă-dată voioasă: pensiunea cerută 'i-s'a înou-viunțat și acum voia se-și exprime mulțămitele sale față de guvernorul orașului. — „D-ta nu trebuie să-mi mulțămesci; eu mi-am făcut numai datoria!“ țise generalul femeii și dete numai decât următorul ordin în scris: „Căpitanul poliției din Kiew să fiă numai deocă destituit din post și trimis la Siberia. Causa: pentru-că el a încuviințat o rugare, pentru care a primit 50 de ruble.“ — Generalul adeocă în epistola femeii veduve adresate căpitanului de poliție puse o bancnotă de 50 ruble.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

